

BUITENEVENEMENT 'Het Toeslagenschandaal' van Camiel Jansen in première op festival

Activistische muziek op achtste Wonderfeel

Componist en contrabassist Camiel Jansen won de Keep an Eye Productieprijs 2022. Deze prijs voor jonge makers is in samenwerking met het Wonderfeel Festival in 's-Graveland in het leven geroepen. Met het prijzengeld maakte Jansen 'Het Toeslagenschandaal', een muzikaal pleidooi voor activisme. De voorstelling gaat op 15 juli in première op Wonderfeel.

Camiel Jansen treedt al verschillende jaren op met zijn ensemble Ikarai, dat zijn zelfgeschreven muziek laat horen. Je kunt zijn muziek omschrijven als cross-over tussen modern klassiek en jazz. „Ik maak graag muziek op thema's", belicht Jansen. „Liefst met een verhalende inslag."

In 2018 produceerde hij 'MU-HAMMAD' over de beroemde bokswedstrijd van Muhammad Ali en George Foreman in 1974. Een jaar later kwam het concertproject 'MURAKAMI', gebaseerd op het boek 'Kafka op het strand' van de Japanse schrijver Haruki Murakami. Als zogeheten 'Nieuwe Maker' (een tijdelijke regeling van het Fonds Podiumkunsten voor beginners om een traject te doorlopen gericht op de artistieke ontwikkeling) verbonden aan het Grachtenfestival kreeg hij vorig jaar de gelegenheid de productie 'MARS' te maken. Met een bezetting van vijftien blazers en vier zangers maakte het publiek een denkbeeldige muzikale reis mee naar Mars. „Van deze verhalen wil ik altijd het intrinsieke laten zien. Bij het gevecht van Muhammad Ali in

'The Rumble in the jungle' - dat speels, lomp en hard was - probeerde ik er met mijn muziek toch grappige momenten uit te lichten. Bij 'MARS' is de essentie dat de planeet Mars iets kils en kouds heeft. Bovendien is het een vrijwel onmogelijke prestatie om er te komen. Ik stelde de vraag: waarom willen we daar naartoe? De enige verklaring die ik kan bedenken is een combinatie van menselijke nieuwsgierigheid en opspelend ego."

Camiel Jansen (31) studeerde contrabas aan het Conservatorium in Rotterdam en behaalde zijn master in Amsterdam. Daar volgde hij een bijvak compositieleser. „Ik ben altijd met muziek bezig geweest. Het is cliché, maar iedereen in mijn familie speelt een instrument. Mijn grootvader was gitaarleraar en een oom en tante zijn ook beroepsmusici. Toen ik kind was, wilde ik concertpianist worden. Daar was ik echt niet goed genoeg voor, maar ik wilde het wel." Een carrière in de muziek ontwikkelde hij uiteindelijk met name in het componeren.

Op Wonderfeel gaat zijn geëngageerde werk 'Het Toeslagenschandaal' in première. Muziekfestival Wonderfeel, op landgoed Schaeap en Burgh in 's-Graveland, beleefd op 15, 16 en 17 juli de achtste editie. Op zeven podia treden diverse (inter)

Te zien en te horen

Een selectie: saxofoonkwartet Ardemus en Belinfante Quartet besteden aandacht aan vrouwelijke componisten, evenals sopraan Katherian Daine. Zij zingt liederen van Lili Boulanger. Eva van Manen komt met haar nieuwe album 'De diepte', Hailu Merghia speelt aanstekelijke Ethiopische jazz. Energieke barokmuziek komt van het Franse ensemble Jupiter, introspectieve muziek van accordeonist Mario Batkovic en cellist Abel Selaoce en zijn trio Chesaba brengen een concert met een mix van Afrikaanse en Europese muziek. Programma en kaartverkoop: www.wonderfeel.nl.

naal' in première. Muziekfestival Wonderfeel, op landgoed Schaeap en Burgh in 's-Graveland, beleefd op 15, 16 en 17 juli de achtste editie. Op zeven podia treden diverse (inter)

nationale topmusici op. De programmering is breed: van klassiek tot wereldmuziek, jazz en pop. Er zijn solo-optredens, dansvoorstellingen, lezingen, poëzievoordrachten, 'ligluistermuziekconcertjes' en documentaires.

Jansen vertelt over zijn productie 'Het Toeslagenschandaal', die is ingegeven door de toeslagenaffaire: „Het onderwerp heb ik gekozen omdat ik eigenlijk woedend ben. De bewindslieden die hier verantwoordelijk voor zijn, hadden niet alleen moeten aftreden, maar ook niet terug moeten keren in de politiek. Ik bedoel dan met name Rutte, Wiebes en Van Huffelen." Jansen maakte de productie met het geld van de Keep an Eye Productieprijs. „De foundation geeft je carte blanche met de prijs van 10.000 euro. Je krijgt bovendien een podium op het Wonderfeel Festival."

De componist heeft zich voor 'Het Toeslagenschandaal' laten inspireren door een pamflet van schrijfster, historicus en activist Eva Rovers. Het heet 'Ik kom in opstand dus wij zijn'. „Ze heeft de titel ontleend aan een tekst van de schrijver en filosoof Albert Camus.

Het is een kritische beschouwing over onze moderne samenleving. Ik gebruik teksten van haar pamflet in mijn compositie. Rovers komt een inleidende redevoering geven voorafgaand aan het concert. Haar teksten en die van de slachtoffers van de toeslagenaffaire hebben we opgenomen op een taperecorder en die opnames mixen we met de muziek. Dat zijn vijf blazers en samples. We komen op met z'n zessen, allemaal in een grijze outfit en ik start de samples in. Ik heb zagezegd de rol van de bureaucraat."

In de muziek laat Jansen zich leiden door het stuk 'Different trains' van Steve Reich. „Die is minimal music-achtig en repetitief. Maar mijn muziek is dwingend dan die van Reich. Eerder boos. Het is een woedend stuk. Ik wil de misstanden laten klinken en dat de luisteraar in de voorstelling wordt gezogen. Het is mijn meest geëngageerde stuk tot nu toe. De bedoeling is dat de luisteraar wordt aangestoken door die woede en tot actie overgaat. Ik hoop dat het stuk ophef veroorzaakt."

Rudolf Hunnik

Camiel Jansen.

FOTO CRIPTA SCHEEPERS

Festival Wonderfeel beleefd de achtste editie.

FOTO FOPPE SCHUT

Masker met mensenhaar.

FOTO SERGE LIGTENBERG

EXPOSITIE Wereldmuseum Rotterdam

Van toupet tot

Vulcano zong het in de jaren tachtig al: 'Als je haar maar goed zit (dan moet je niet meer zeuren, en heb je zo weer een baan)'. Een goede kop met haar geeft inderdaad zelfvertrouwen. Het is ons visitekaartje. Veel culturen dichten spirituele krachten aan ons haar toe of zetten het soms in als oorlogsmaterieel. Mensenhaar kan zelfs gebruikt worden om een olieramp te bestrijden.

Het Wereldmuseum Rotterdam wijdt deze zomer een expositie aan het thema haar: 'Hair Power' genaamd. Deze gaat zaterdag open voor het grote publiek. Het maakt de nieuwe directeur Marieke van Bommel – voorzitter van een korte blonde coupe – wel een beetje zenuwachtig: „Met zo'n expositie in huis kijk je toch vaker in de spiegel!"

Haar collega Wayne Modest is gezegend met een flinke bos haar in lange vlechtjes. „Als ik mijn haren was, duurt het wel vijf uur om te drogen", verklaart de artistiek directeur van het museum, die op Jamaica geboren werd. „Soms ben ik daarom weleens jaloers op kale mannen. Die zijn 's ochtends zo klaar en hebben nooit een bad hair day."

Een mens heeft gemiddeld 100.000 tot 150.000 haren op zijn

op zoek naar de kracht van kapsels

schild met hoofdhaar tentoongesteld

„Ik ben wel eens jaloers op kale mannen"

hoofd. „Ons haar zegt een hoop over wie we zijn, tot welke groep we behoren en waarin we geloven. Het is letterlijk een verlengstuk van onszelf. Over haar valt dan ook veel te vertellen", zegt tentoonstellingsmaker Maria Rey-Lamslag, die samen met conservator Priya Swamy de expositie samenstelde.

Uit de collectie van het museum diepten zij tal van wonderlijke objecten op die (deels) van haar gemaakt zijn of met haar en kapsels te maken hebben. Zoals een unieke regenmuts uit Alaska, gemaakt van ingewanden, die waterdicht is dankzij de naden die dichtgemaakt zijn met mensenhaar. Of een manshoog houten schild van de Dayaks van Kalimantan (Indonesië), dat is versierd met iemands hoofdhaar. Zij geloofden dat de haren de levenskracht van de vroegere eigenaar bleven vast-

Tomihiko Kono ontwierp dit haarstuk.

FOTO SAYAK

houden en zo in een gevecht of oorlog bescherming zouden bieden.

De twee laten ook kappers aan het woord over hun soms intieme relatie met hun klanten. „Want we laten niet zomaar iedereen aan ons hoofd en haar zitten. Onvrijwillige kaalheid blijft niet onbesproken, net als het verdriet dat dit soms met zich meebrengt. Daarnaast zijn er allerlei pruiken te zien. Van de klassieke toupet tot de kleurrijke haarstukken die de beroemde Japanse haarartiest Tomihiko Kono ontwerpt, die de IJslandse zangeres Björk tot zijn klanten mag rekenen", wijzen de twee conservatoren.

„Mensen bewaren ook haar van geliefden en maken er soms prachtige objecten van, die vaak een speciale betekenis hebben, zoals de rouwsieraden gemaakt van mensenhaar die in de negentiende eeuw in Europa populair waren", legt Rey-Lamslag uit.

Haar op je hoofd mag dan prachtig zijn, in de soep, op de bovenlip en onder de oksels zijn we er vaak minder blij mee. „In onze huidige cultuur vinden we het soms zelfs vies of onhygiënisch, terwijl lichaamshaar toch altijd een functie heeft. Ook deze trui, gebreid van mensenhaar, die hier in de vitrine hangt roept soms heftige reacties op", zegt Swamy.

Minstens zo verrassend is een andere toepassing van resthaar, dat kappers wereldwijd verzamelen: omdat hoofdhaar olie op kan nemen, wordt dit nu ingezameld om ook grote haarsponzen van te maken. Met deze 'haarkracht' werden al olievlekken te lijf gegaan, bijvoorbeeld in 2020 bij Mauritius, waar een gestrande tanker olie in zee lekte.

Paola van de Velde